

مردم؛ قهرمانان بهار سیما

بهار ۱۴۰۲ را می‌توان نقطه عطفی در آنتن سیما دانست. امسال، همزمانی بهار طبیعت با بهار قرآن، شرایطی را فراهم کرد تا ویتترین شبکه‌های مختلف تلویزیونی، با تغییراتی نسبت به سال‌های قبل همراه شوند. تابیدن نور معنویت و امید به برکت ماه مبارک رمضان و همچنین رویکرد برنامه‌ها به سمت «مردم» را می‌توان برای اصلی برنامه‌ها در آغاز این دوره دانست. قابل انکار نیست که حالا مردم در برنامه‌های سیما بیش از گذشته حضور و ظهور دارند. در خیلی از برنامه‌ها، به جای چهره‌های مغرور و پررنگ و لعاب به اصطلاح سلبریتی‌ها، این اقشار مختلف هموطنان مان از گروه‌های سنی و قومیت‌های گوناگونند که زینت بخش پربیننده‌ترین برنامه‌های سیما هستند. به همین دلیل هم قهرمان اصلی روزهای بهاری رسانه ملی را باید مردم دانست. مردمی که صاحبان اصلی این رسانه به شمار می‌روند و در واقع، میزبان محسوب می‌شوند و این برنامه‌سازان هستند که مهمان آنها می‌شوند.

محمد رستگار، سرپرست اداره کل تامین و تولید تلویزیون تعاملی با بیان این‌که در طراحی جدید تلویزیون به سمت صفحه محور شدن حرکت می‌کنیم، افزود: ممکن است ارگان‌هایی ظرفیت تولید محتوای پایینی داشته باشند. به عنوان مثال، وزارت صمت می‌تواند چهار ساعت برنامه در هفته تولید کند و محتوای خود را در صفحه اختصاصی بارگذاری کند. به همین دلیل، شبکه‌ای در اختیار آن ارگان قرار داده نمی‌شود؛ چراکه زنجیره تامین محتوا در حد پشتیبانی یک شبکه نیست. از طرفی، هزینه شبکه‌داری در فضای مجازی بالاست و خیلی از ارگان‌ها این هزینه را در بودجه‌شان در نظر نگرفتند.

رستگار بیان کرد: ما به دنبال این بودیم که مرجعیت رسانه‌ای برای حوزه‌های تخصصی ایجاد کنیم. به عنوان مثال، حوزه کتاب حوزه‌ای تخصصی است که شاید مخاطب آن در سطح کشور زیاد نباشد و مرجع اطلاع رسانی متمرکزی ندارد. با همکاری خانه کتاب و ادبیات ایران به عنوان نماینده وزارت ارشاد شبکه کتاب شکل گرفت. الان دوران آزمایشی‌اش را طی می‌کند و قرار است در نمایشگاه کتاب افتتاح رسمی شود. این شبکه کتاب مقطعی نیست و اگر چارچوب‌های حقوقی آن طی شود، بنای ما توقف آن نیست.

سرپرست اداره کل تامین و تولید تلویزیون تعاملی درباره شبکه‌های اختصاصی تلویزیون توضیح داد: ما بنا به ماموریت‌های خود چند مدل شبکه اختصاصی داریم. یکسری از این شبکه‌ها را معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیما راه انداخته است، مانند شبکه جوانه حوزه کودک، شبکه نما حوزه فیلم و سریال و شبکه آرا حوزه اجتماعی در این دسته قرار می‌گیرد. دسته دیگر شبکه‌ها بین سازمانی شکل گرفته است، مانند شبکه حبیب که با همکاری معاونت برون مرزی سازمان و شبکه نوا با همکاری مرکز موسیقی سازمان و شبکه لبیک هم با همکاری ستاد حج و زیارت سازمان ایجاد شده است.

به گفته وی، شبکه‌های بیرونی هم شامل دانشگاه تهران، وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی، خانه کتاب و ادبیات ایران، شبکه رضوی و آستان قدس رضوی و... است. همچنین، ما پلاس شبکه‌های تلویزیونی را داریم. به عنوان مثال، شبکه پنج می‌خواهد به طور اختصاصی یکسری محتواها را خارج از جدول پخش برنامه روی تلویزیون بارگذاری کند. این تیپ شبکه‌ها را شبکه پنج، ورزش و خبر برنامه ریزی کردیم. همچنین با حوزه تصویری ایرانصدا هم همکاری داریم و بعضی از برنامه‌ها پوشش داده می‌شود.

رستگار در پایان یادآور شد: بنای ما در تلویزیون هم افزایی بین مجموعه‌های سازمانی است که به محتواها ضریب داده شود و بستر دیده شدن‌شان در فضای مجازی فراهم شود. ما با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در جهت ترویج محتواهای سالم قدم برمی‌داریم و در معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیما نقش خودمان را توسعه و ضریب دادن به محتوای سالم می‌دانیم.

قهرمانی مردم در برنامه‌های استعدادیابی

از جمله این آثار می‌توان به برنامه‌هایی در قالب استعدادیابی اشاره کرد. «محل» گل سرسبد این برنامه هاست. معمولاً برنامه‌های افطاری در قالب گفت‌وگو محور پخش می‌شوند اما این بار برنامه‌ای با قالبی متفاوت و غیرکلیشه‌ای به مناسبت ماه رمضان و در استقبال از اذان مغرب از سیما پخش شد. برنامه‌ای که با حضور پنج میزبان بین‌المللی، ۳۰۰ تماشاگر و ۱۵۰ مهمان از سراسر جهان روانه آنتن شبکه سه شد. محفل همچنین بزرگ‌ترین برنامه قرآنی صداوسیما محسوب می‌شود. قاریان و حافظان برتر قرآن و استعداد‌های برتر قرآنی ایران و جهان در این برنامه مفاهیم متعالی قرآنی را به طور خلاقانه و هنرمندانه ارائه می‌کنند. در این برنامه با اجرای رسالت بوذری «رضوان درویش» از سوریه، «حسین الحلو» از عراق، «حجت الاسلام غلامرضا قاسمیان»، «احمد ابوالقاسمی» و «حامد شاکرنژاد» از ایران فضایی جدید را رقم می‌زنند. اما عرصه اصلی این برنامه برای مردم بود تا هنر و توان خود در زمینه قرائت کتاب الهی را به نمایش بگذارند. از کودکان خردسال گرفته تا کنسولان، از شمال و جنوب و غرب کشور و از هر گروه شغلی در بین آنها دیده می‌شد.

همچنین می‌توان به مسابقه استعدادیابی «قهرمان» با اجرای یوسف تیموری و با همراهی ایمان قیاسی در شبکه سه سیما اشاره کرد. این برنامه، توانایی و استعداد شرکت‌کنندگان را در زمینه آمادگی جسمانی به رقابت می‌گذارد. قهرمان در واقع برنامه‌ای برای کشف و معرفی استعداد‌های جوان در حوزه ورزش است. قهرمان واقعی این برنامه هم ورزشکاران غیرحرفه‌ای و برخاسته از متن و بطن جامعه هستند.

روایت‌هایی تکان دهنده از زبان مردم

اما دیگر برنامه موفق بهار امسال سیما، «زندگی پس از زندگی» است. این برنامه که چند سال است به خاطر موضوع متفاوت و بکرش مورد توجه قرار گرفته، در سری جدیدش هم روایت‌های جدیدی از تجربه مرگ موقت و سفر گذرا به عالم غیب را بازگو می‌کند.

برنامه «چشم و چراغ» هم که این روزها از شبکه دوی سیما پخش می‌شود، مادران و همسران شهدا را محور قرار داده است. این میان برنامه که حاصل تلاش ۲۷ استان کشورمان است، به منظور معرفی شهدای دفاع مقدس اقصی نقاط کشورمان، با خانواده‌آنها دیدار کرده و خاطراتی از زبان خانواده‌ها و دوستان‌شان را به نمایش می‌گذارد. محوریت این برنامه براساس نمایش سبک زندگی شهدا و تغییر نگرش مخاطبان نسبت به شهدا و خانواده‌های آنان است.

تجربه جدید طنزهای مردمی

«سید خندان» هم یک برنامه با محوریت طنز ایستاده (استندآپ کمدی) است که به مناسبت ایام نوروز ۱۴۰۲ از شبکه دوی سیما پخش شد. این برنامه با اجرای محمدرضا شهبازی یک طنز شبانه‌گاهی است و با حضور هنرمندانی در حوزه‌های شعر، استندآپ کمدی، نمایش، دوبله، ترانه و سرود و... اجرا می‌شود. همچنین گفت‌وگویی در ارتباط با موضوع هر قسمت با برخی چهره‌ها انجام می‌شود که

مقطع و جایگاهی که به یک سود و منفعتی رسیده‌اند، آن را از یک فعالیت شخصی به مردم منطقه یا کل ایران تعمیم داده‌اند. همچنین مخاطبان در این مجموعه مستند جذاب با داستان زندگی کشاورز، دامدار، معلم، کارآفرین، ورزشکار، روحانی و جهادگری آشنا می‌شوند که دور از پایتخت، زندگی و مسأله محور عمل می‌کنند. فصل جدید «ایرانگرد» هم به عنوان یک مستند با محوریت طبیعت و محیط زیست بکر ایران، باز هم به چشم‌نوازی پرداخت و از جمله برنامه‌هایی بود که با استقبال خوبی مواجه شد.

حماسه‌های مردمی در سریال‌ها

«آتش و باد» که ابتدا «جشن سربرون» نام داشت، از جمله سریال‌های «الف ویژه» سیماست که به عنوان مجموعه نمایشی ویژه نوروز و ماه رمضان در شبکه سه سیما پخش آن شروع شد و راوی مبارزات مردمی علیه استبداد و استعمار است. این سریال در ژانر تاریخی و به کارگردانی مجتبی راعی، روایتی از یک طایفه خیالی در ایران عصر مشروطه است. دورانی که کشور در محاصره قدرت‌های استعماری و محل تاخت و تاز بیگانه بود. در معرفی این سریال آمده است: آتش و باد قرار است برگی تازه از تاریخ کشور کشورمان را به نمایش درآورد. در این سریال مخاطبان نگاهی به کمپ انگلیسی‌ها با کاراکتری به نام «مستر نوئل انگلیسی» داشته و همچنین خانه قوام، بیمارستان مرسلین، خانه آقازاده، انجمن محمدیه و کوچه‌های شیراز و بخش‌های کنسولگری انگلیس را در محور ماجراهای بهادرخان (حسین محبوب) می‌بینند. آتش و باد در روایت، طراحی صحنه و لباس و شخصیت‌پردازی با وسواس خاصی بسته شده که نتیجه کار هم یک سریال فاخر و تماشایی است که مخاطب را به سفری تاریخی می‌برد.

«نون خ» که یکی از محبوب‌ترین مجموعه‌های نمایشی سیمای سال‌های اخیر محسوب می‌شود، برای چهارمین بار از مهمانان ماه خدا پذیرایی کرد. این سریال به کارگردانی سعید آقاخانی با تکیه بر فرهنگ، آداب و رسوم قوم کرد و با بهره‌توأم از کمدی موقعیت و طنز کلامی، لحظات مفرحی را برای ایام نوروز و شب‌های شیرین ماه رمضان فراهم کرد.

تجربه‌ای خاص در حوزه مورد نظر دارند. در هر قسمت از برنامه نیز تماشاگرانی در استودیو حضور دارند و به صورت تعاملی در سرگرمی‌های ویژه‌ای چون مسابقات و... شرکت می‌کنند. برنامه «خودمانی» هم که پخش آن از سال قبل شروع شده بود، یکی از برنامه‌های محبوب این روزهای سیماست که با تکیه بر حضور مردم، جاذبه یافته است. این بار دیگر قرار نیست چهره‌های مشهور بنشینند و حدیث نفس بیافند و از خوشگذرانی‌ها و سبک زندگی خود بگویند، بلکه این مردم و شهروندان عادی این کشور هستند که در خودمونی هم بر صحنه حاضر می‌شوند و هم از خودشان و زندگی‌شان می‌گویند. همچنین امسال، شاهد پخش سری جدید برنامه «کودک شو» هم هستیم. یک برنامه مسابقه محور که در آن پدر و مادرها در زمینه تعامل با نونهالان‌شان با هم رقابت می‌کنند. برنامه «عجوبه‌ها» هم با ایجاد فضای پرنشاط و رقابت خردسالان با هم از دیگر برنامه‌های قابل توجه سیمادر سال ۱۴۰۲ محسوب می‌شوند.

مستندها؛ بازگشت قهرمانان معمولی

فصل دوم «بچه زنگ» در قالب مستند-داستانی (داکیو درام) به روایت اسوه‌هایی برخاسته از عمیق‌ترین لایه‌های مردمی پرداخت. این برنامه راوی بخش‌هایی از زندگی تعدادی از شهدای مدافع حرم بود و نشان داد آنها چگونه با مردم و در میان مردم زیستند اما در نهایت به افلاکیان پیوستند. «قهرمانان معمولی» یکی از برنامه‌های سیما با محوریت مردمی است که با وجود معمولی بودن اما در زندگی، به قهرمان تبدیل می‌شوند. این برنامه در ایام نوروز ۱۴۰۲ از شبکه یک سیما پخش شد و این روزها از شبکه افق سیمادوباره روی آنتن رفته است. این اثر تلویزیونی که در ۱۳ اقلیم متفاوت به تصویر کشیده شده روایتی مستند از زندگی افرادی است که شاید نام‌های بزرگ و شناخته شده‌ای نباشند اما با همت و تلاش فراوان در مسیری قدم گذاشته‌اند که موفقیت را برای آنها به ارمغان آورده است. در واقع مجموعه مستند قهرمانان معمولی قصه افرادی را به تصویر می‌کشد که در نقاط مختلف ایران آزمون و خطاهای انفرادی در زندگی داشتند و در